

PATVIRTINTA
Šiaulių „Santarvės“ vidurinės mokyklos
direktorius 2013 m. birželio 14 d.
įsakymu Nr. V-75(1.4)

ŠIAULIŲ „SANTARVĖS“ VIDURINĖS MOKYKLOS MOKINIŲ, TURINČIŲ SPECIALIŲJŲ UGDYMO SI POREIKIŲ, UGDYMO ORGANIZAVIMO TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymo organizavimo tvarkos aprašas (toliau – aprašas) nustato vaikų/mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymo/mokymo organizavimą Šiaulių „Santarvės“ vidurinėje mokykloje.

2. Šis tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo, Specialiosios pagalbos teikimo mokyklose (išskyrus aukštąsias mokyklas) tvarkos aprašu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. liepos 22 d. įsakymu Nr. V-1396, Socialinės pedagoginės pagalbos teikimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2004 m. birželio 15 d. įsakymu Nr. ISAK-941, Pedagoginių psichologinių tarnybų darbo organizavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2012 m. rugpjūčio 31 d. įsakymu Nr. V-1293, kitais įstatymais, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais, Švietimo ir mokslo ministerijos teisės aktais, Šiaulių miesto Tarybos sprendimais.

3. Mokykla ir tėvų (globėjų/rūpintojų) įsipareigojimai užtikrinti mokinių ugdymąsi/mokymąsi ir švietimo pagalbos teikimą atsižvelgiant į jų specialiuosius ugdymosi poreikius įteisinami pradinio, pagrindinio ar vidurinio ugdymo sutartyse.

4. Pagalbos teikėjai - logopedas, specialusis pedagogas, socialinis pedagogas.

II. SPECIALIŲJŲ UGDYMO SI POREIKIŲ NUSTATYMAS, SPECIALIOJO UGDYMO SI IR ŠVIETIMO PAGALBOS SKYRIMAS

5. Mokinių specialiųjų ugdymosi poreikių pirminį įvertinimą atlieka Mokyklos vaiko gerovės komisija, mokinių specialiuosius ugdymosi poreikius (išskyrus atsirandančius dėl išskirtinių gabumų) pedagoginiu, psichologiniu, medicininiu ir socialiniu pedagoginiu aspektais įvertina pedagoginė psichologinė tarnyba, vadovaudamasi Mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, grupių nustatymo ir specialiųjų ugdymosi poreikių skirstymo į lygius tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2011 m. liepos 13 d. įsakymu Nr. V-1265/V-685/A1-317 ir švietimo ir mokslo ministro tvirtinamu Mokinio specialiųjų ugdymosi poreikių (išskyrus atsirandančius dėl išskirtinių gabumų) pedagoginiu, psichologiniu, medicininiu ir socialiniu pedagoginiu aspektais įvertinimo ir specialiojo ugdymosi skyrimo tvarkos aprašu.

6. Mokiniui specialusis ugdymasis ir švietimo pagalba skiriami vadovaujantis Mokinio specialiųjų ugdymosi poreikių (išskyrus atsirandančius dėl išskirtinių gabumų) pedagoginiu,

psichologiniu, medicininiu ir socialiniu pedagoginiu aspektais, įvertinimo ir specialiojo ugdymosi skyrimo tvarkos aprašu, kai:

6.1. pradinio ugdymo, pagrindinio ugdymo, vidurinio ugdymo bendrosios programos pritaikomos vadovaujantis Aprašo 10 punktu, siekiant sudaryti sąlygas įgyti atitinkamą išsilavinimą ir/ar kvalifikaciją;

6.2. mokinys turi būti ugdomas pagal pradinio ugdymo individualizuotą programą, pagrindinio ugdymo individualizuotą programą ir socialinių įgūdžių ugdymo programą, kurios skirtos sutrikusio intelekto mokiniams.

7. Mokiniui švietimo pagalba skiriama, vadovaujantis Mokinio specialiųjų ugdymosi poreikių (išskyrus atsirandančius dėl išskirtinių gabumų) pedagoginiu, psichologiniu, medicininiu ir socialiniu pedagoginiu aspektais įvertinimo ir specialiojo ugdymosi skyrimo tvarkos aprašu.

III. UGDYMO ORGANIZAVIMAS

8. Mokinių ugdymas organizuojamas vadovaujantis priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio, vidurinio ugdymo bendrosiomis programomis, bendraisiais ugdymo planais.

9. Priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio, vidurinio ugdymo bendrosios programos pritaikomos, atsižvelgiant į nustatytus mokinio specialiuosius ugdymosi poreikius, mokinio, tėvų (globėjų, rūpintojų) pageidavimus ir vadovaujantis pedagoginės psichologinės tarnybos arba švietimo pagalbos tarnybos išvadamis ir rekomendacijomis. Mokykloje susitariama dėl ugdymo/mokymo pritaikymo ir įforminimo.

10. Švietimo pagalba mokiniams teikiama vadovaujantis Specialiosios pedagoginės pagalbos teikimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. liepos 8 d. įsakymu Nr. V-1228 (Žin., 2011, Nr. 92-4395).

10.1. Pagalbos tikslas – didinti specialiųjų poreikių turinčio mokinio (vaiko) ugdymosi veiksmingumą.

10.2. Uždaviniai:

10.2.1. nustatyti mokinių (vaikų) specialiuosius ugdymosi poreikius ir juos tenkinti;

10.2.2. stiprinti mokytojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) gebėjimą ugdyti mokinius (vaikus), turinčius specialiųjų ugdymosi poreikių;

10.2.3. padėti laiduoti palankias ugdymosi sąlygas specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems mokiniams (vaikams).

10.3. Pagalbos mokiniams (vaikams) teikėjai – mokytojai, logopedas, specialusis pedagogas, socialinis pedagogas. Pagalbą teikia:

10.3.1. logopedas – teikia pagalbą mokiniams, kuriems reikalinga logopedinė pagalba;

10.3.2. specialusis pedagogas – teikia pagalbą specialiųjų ugdymosi poreikių dėl įgimtų ar įgytų sutrikimų, nepalankių veiksnių turintiems mokiniams, kuriems reikalinga specialiojo pedagogo pagalba;

10.3.3. socialinis pedagogas – vertina ir padeda spręsti problemas, susijusias su įvairiais specialiųjų poreikių mokiniams kylančiais sunkumais, dirba prevencinį darbą, vykdo saviraiškos ir saviaktualizacijos, mokymosi motyvacijos, lankomumo, užimtumo, emocijų ir elgesio problemų sprendimo prevencines programas;

10.3.4. mokytojas – padedamas specialistų, sudaro individualizuotas ir pritaikytas programas ir vykdo specialųjį ugdymą klasėje pamokų metu, vertina ugdymo dinamiką;

10.3.5. Šiaulių miesto sav. pedagoginė psichologinė tarnyba - vertina mokinio specialiuosius ugdymosi poreikius, skiria specialųjį ugdymą, teikia rekomendacijas.

10.4. Pagalbos gavėjai – asmenys iki 21 metų, turintys specialiųjų ugdymosi poreikių dėl įgimtų ar įgytų sutrikimų, nepalankių aplinkos veiksnių.

10.5. Specialiųjų poreikių mokinių ugdymo klausimus sprendžia mokyklos Vaiko gerovės komisija (VGK). Komisijos posėdžiai vyksta ne rečiau kaip kartą per du mėnesius.

10.6. Vaiko gerovės komisija specialiojo ugdymo klausimais atlieka šias funkcijas:

10.6.1. gavusi tėvų (ar vaiko globėjų) sutikimą, atlieka vaiko, turinčio ugdymosi sunkumų, pradinį vertinimą ir pildo pažymą dėl specialiųjų ugdymosi poreikių pradinio vertinimo;

10.6.2. kolegialiai aptaria individualaus darbo su vaiku planus, programas, būdus, metodus, tempą, teikia rekomendacijų su vaiku dirbančiam mokytojui;

10.6.3. konsultuoja mokytoją, kurio klasėje yra vaikas, turintis specialiųjų ugdymosi poreikių;

10.6.4. konsultuoja tėvus (ar vaiko globėjus) ir teikia jiems metodinę pagalbą jų vaiko ugdymo klausimais;

10.6.5. nesant akivaizdaus vaiko raidos sutrikimo, skiria 3 mėnesių stebėjimo laikotarpį, įvertina vaiko pasiektus mokymosi rezultatus ir priima sprendimus dėl tolesnio vaiko ugdymo būdų ir metodų;

10.6.6. rekomenduoja pritaikytas bendrąsias mokomųjų dalykų programas; aprobuoja pedagogų parengtas pritaikytas bei individualizuotas programas;

10.6.7. gavusi tėvų (ar vaiko globėjų) sutikimą, siunčia vaiką nuodugniai įvertinti į Šiaulių miesto pedagoginę psichologinę tarnybą (PPT);

10.6.8. tvarko specialiųjų poreikių vaikų apskaitą mokykloje, nustato specialiosios pedagoginės pagalbos teikimo prioritetus, optimalų pratybų skaičių vaikui, jų trukmę;

10.6.9. aprobuoja sutrikusios kalbos ir komunikacijos vaikų sąrašą, teikia jį derinti PPT ir mokyklos direktoriui tvirtinti;

10.6.10. kaupia metodinę medžiagą ir literatūrą apie specialųjį ugdymą; teikia siūlymų mokyklos vadovui, mokytojų tarybai, dėl specialiųjų poreikių vaikų ugdymo organizavimo tobulinimo ir jų specialiųjų ugdymosi poreikių tenkinimo;

10.6.11. bendradarbiauja su savivaldybės, miesto tarnybų, Švietimo ir mokslo ministerijos Pedagoginio psichologinio centro ar jo skyriaus specialistais, kitų mokyklų specialiųjų komisijų nariais.

10.7. Specialiųjų ugdymosi poreikių mokiniai ugdomi:

10.7.1. VGK rekomendavus ir PPT įvertinus, tėvams (globėjams) sutikus, specialiųjų ugdymosi poreikių (SUP) mokiniai ugdomi pagal bendrąsias, pritaikytas, individualizuotas pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas.

10.7.2. Specialiųjų poreikių mokiniai mokykloje ugdomi visiško integravimo būdu.

10.7.3. Mokyklos Vaiko gerovės komisijos siūlymu specialiųjų ugdymosi poreikių mokiniai, besimokantys visiško integravimo būdu, mokytojų tarybos nutarimu gali nesimokyti vienos užsienio kalbos.

10.7.4. Mokinių, kuriems rekomenduojama mokytis pagal pritaikytas ir individualizuotas programas ugdymo rezultatai vertinami pagal atitinkamos programos reikalavimus.

10.8. Individualizuotas ir pritaikytas programas rengia klasės ar dalyko mokytojas, konsultuojamas specialistų. Šios programos aprobuojamos mokyklos vaiko gerovės komisijoje, supažindinami tėvai.

10.9. Individualizuotų ir pritaikytų programų formos, pildymo reikalavimai aptariami Vaiko gerovės komisijoje ir mokytojų tarybos posėdyje.

10.10. Specialiųjų ugdymosi poreikių mokiniams atvykus iš kitur į mūsų mokyklą, gavus tėvų ar globėjų sutikimą, toliau teikiamas jiems reikalingas specialusis ugdymas ir (ar) švietimo pagalba. Mokiniai ugdomi pagal jų gebėjimų lygį atitinkančią programą.

10.11. Pereinančio į kitą mokyklą mokinio tėvams (globėjams) sutikus (jei mokinys pilnametis – jam pačiam sutikus), mokykla perduoda žinias apie vaiko specialiųjų ugdymosi poreikių įvertinimą ir taikytą specialųjį ugdymą ir švietimo pagalbą, mokyklos, į kurią išvyksta mokinys, Vaiko gerovės komisijai.

10.12. Specialioji pedagoginė pagalba (specialiosios pratybos) specialiųjų ugdymosi poreikių mokiniams, mokomiems visiško integravimo forma, teikiamos pamokų metu, logopedinės pratybos, suderinus su dėstančiais mokytojais, gali vykti pamokų metu arba po pamokų.

10.13. Logopedas teikia pagalbą mokiniams, kuriems reikalinga logopedinė pagalba. Mokinių skaičius 1 etatui kinta priklausomai nuo mokinių, kuriems reikalinga logopedo pagalba, skaičiaus.

10.14. Specialusis pedagogas, dirbantis 1 etatu, teikia pagalbą 20–30 specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių, kuriems reikalinga specialiojo pedagogo pagalba (ar 15–20 mokinių, turinčių regos, klausos sutrikimų (tarp jų turinčių kochlerinių implantų), jei nėra tiflopedagogo ar surdopedagogo), prilyginant dviems mokiniams specialiųjų ugdymosi poreikių mokinius, turinčius didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių. Specialiojo pedagogo pareigos, funkcijos, teisės ir atsakomybė apibrėžiamos jo pareigybės apraše.

10.15. Specialiųjų ugdymosi poreikių mokiniui padarius pažangą, tėvų (ar globėjų) sutikimu ir PPT rekomendavus, ar tėvams (globėjams) atsisakius, nutraukiamas specialusis ugdymas ir (ar) švietimo pagalba.

10.16. Specialiųjų ugdymosi poreikių mokiniui pageidaujant, suderinus su pedagogine psichologine tarnyba, pritaikomos pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo ir egzaminų užduoties formos, vykdymo ir vertinimo instrukcijos įstatymo numatyta tvarka.

10.17. Socialinės pedagoginės pagalbos paskirtis – padėti tėvams (globėjams, rūpintojams), kad būtų įgyvendinta vaiko teisė į mokslą, užtikrinti jo saugumą mokykloje: išsiaiškinti ir šalinti priežastis, dėl kurių vaikas negali lankyti mokyklos ar vengia tai daryti, sugrąžinti į mokyklą ją palikusius mokinius, kartu su tėvais (globėjais, rūpintojais) padėti vaikui pasirinkti mokyklą pagal protines ir fizines galias ir joje adaptuotis.

10.18. Socialinė pedagoginė pagalba – tai socialinių pedagogų, klasės vadovų, mokytojų, administracijos ir kitų darbuotojų veikla, susijusi su vaikų ir mokinių socialinių pedagoginių poreikių tenkinimu, leidžianti užtikrinti vaiko privalomą švietimą, ugdymosi kokybę, didinti švietimo veiksmingumą.

10.19. Socialinės pedagoginės pagalbos teikimo tikslas – padėti įgyvendinti vaiko teisę į mokslą, užtikrinti veiksmingą ugdymą ir mokymąsi, sudaryti prielaidas pozityviai socializacijai ir pilietinei brandai.

10.20. Socialinės pedagoginės pagalbos teikimo uždaviniai:

10.20.1. kartu su tėvais (globėjais, rūpintojais) padėti vaikams pasirinkti mokyklą pagal jų protines ir fizines galias;

10.20.2. padėti sėkmingai vaikams ir mokiniams adaptuotis mokykloje, kitose institucijose, jų gyvenimo ir mokymosi aplinkoje, tapti visuomeniniu žmogumi, asmenybe;

10.20.3. išsiaiškinti ir šalinti priežastis, dėl kurių vaikai ir mokiniai negali dalyvauti privalomame švietime, lankyti mokyklos ar vengia tai daryti;

10.20.4. sugrąžinti į mokyklą jos nelankančius mokinius, bendradarbiaujant su tėvais (globėjais, rūpintojais) ir institucijomis, atsakingomis už vaiko gerovę.

10.21. Socialinės pedagoginės pagalbos teikimo principai:

10.21.1. lygios galimybės – kiekvienam vaikui ir mokiniui laiduojamas socialinės pedagoginės pagalbos prieinamumas;

10.21.2. visuotinumumas – socialinė pedagoginė pagalba teikiama visiems vaikams ir mokiniams, kuriems jos reikia;

10.21.3. kompleksiskumas – socialinė pedagoginė pagalba teikiama pagal poreikį kartu su kitomis švietimo pagalbomis;

10.21.4. veiksmingumas – remiamasi profesionalia vadyba, tinkamais ir laiku priimtais sprendimais;

10.21.5. individualumas – socialinė pedagoginė pagalba teikiama atsižvelgiant į konkretaus vaiko, mokinio ar konkrečios mokyklos problemas;

10.21.6. konfidencialumas – neatskleidžiama konfidenciali informacija be vaiko, mokinio ar jo tėvų (globėjų, rūpintojų) sutikimo tretiesiems asmenims, išskyrus atvejus, kuriuos numato Lietuvos Respublikos įstatymai.

10.22. Socialinės pedagoginės pagalbos gavėjai yra vaikai, mokiniai, jų tėvai (globėjai, rūpintojai), mokytojai.

10.23. Socialinės pedagoginės pagalbos teikėjai yra mokyklos, švietimo pagalbos įstaigos, kitos institucijos.

10.24. Už socialinės pedagoginės pagalbos teikimą ir jos profesinę kokybę mokykloje atsako mokyklos vadovas.

10.25. Socialinės pedagoginės pagalbos teikimą mokykloje vykdo socialiniai pedagogai, klasės vadovai, mokytojai, administracija ir kiti darbuotojai.

10.26. Klasės vadovas teikia socialinę pedagoginę pagalbą savo vadovaujamos klasės mokiniams, o mokytojai – klasių, kuriose dirba, mokiniams.

10.27. Socialinis pedagogas teikia socialinę pedagoginę pagalbą mokykloje tiems mokiniams, kuriems negali suteikti klasės vadovai, mokytojai ar kiti švietimo pagalbos specialistai.

10.28. Socialinis pedagogas kartu su mokytojais švietimo pagalbos specialistais, administracija koordinuoja socialinės pedagoginės pagalbos teikimą, vykdo stebėseną, teikia siūlymus administracijai dėl socialinės pedagoginės pagalbos priemonių įgyvendinimo ir jų veiksmingumo užtikrinimo.

10.29. Socialinės pedagoginės pagalbos teikimo formos:

10.29.1. individualus darbas – sprendžiant vaiko ir mokinio problemas, konsultuojant jo tėvus (globėjus, rūpintojus), mokytojus;

10.29.2. darbas grupėje – gyvenimo įgūdžių ugdymas, pagalba sprendžiant problemas, tėvų (globėjų, rūpintojų), mokyklos bendradarbiavimo skatinimas ir kita;

10.29.3. darbas mokyklos bendruomenėje – saugios mokymosi ir ugdymo aplinkos kūrimas, palaikymas, išteklių telkimas ir kita.

10.30. Socialinės pedagoginės pagalbos teikimo rūšys:

10.30.1. konsultavimas – patarimai, pasitarimai, papildoma mokomoji pagalba vaikams ir mokiniams, jų grupėms, mokytojams, kitiems švietimo pagalbos specialistams, tėvams (globėjams, rūpintojams) siekiant padėti išsiaiškinti tai, kas vyksta jų gyvenime ir mokymosi aplinkoje;

10.30.2. tyrimai – siekiant išsiaiškinti aplinkos poveikį vaikui ir mokiniui, ugdymosi ir mokymosi sunkumus, kas padeda valdyti procesą, reiškinio sąlygas, patikrinti priežastinius reiškinų ryšius ir kita;

10.30.3. mokymas ir švietimas – skirtas padėti vaikams ir mokiniams išmokti kūrybiškai ir kritiškai mąstyti, bendrauti, pažinti save, aplinką, gebėti priimti sprendimus, spręsti problemas, elgtis visuomenėje priimtinais būdais, valdyti emocijas, gyvenimo įgūdžių, sveikos gyvensenos ugdymas ir kita;

10.30.4. prevencinės veiklos organizavimas – tikslu mažinti teisės pažeidimus, mokyklos nelankymą, laikytis vidaus tvarkos taisyklių, vykdyti alkoholio, tabako, narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo, smurto, patyčių, savižudybių, ligų, ŽIV/AIDS, prekybos žmonėmis ir kitų neigiamų socialinių reiškinų prevencija;

10.30.5. socialinės pedagoginės pagalbos tinklo kūrimas – vaikams ir mokiniams, mokytojams, tėvams (globėjams, rūpintojams), socialinių partnerių paieška, projektų vykdymas ir plėtra;

10.30.6. tėvų (globėjų, rūpintojų), mokytojų švietimas – vaiko raidos, gyvenimo įgūdžių ugdymo, socializacijos, bendravimo ir kitais klausimais.

10.30.7. mokykla, teikdama socialinę pedagoginę pagalbą, bendradarbiauja su socialinę pagalbą teikiančiomis tarnybomis, nevyriausybinėmis organizacijomis, sveikatos priežiūros, teisėtvarkos institucijomis, kitais asmenimis.

11. Mokinų priėmimas mokytis pagal bendrojo ugdymo programas, kėlimas į aukštesnę klasę, jų perėjimas prie aukštesnio lygmens ugdymo programos, ugdymo programos kartojimas, jos baigimas ir pasiekimų gilinimas bei plėtojimas nustatomas vadovaujantis Nuosekliojo mokymosi pagal bendrojo lavinimo programas tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 m. balandžio 5 d. įsakymu Nr. ISAK-556 (Žin., 2005, Nr. 46-1526).

12. Bendrojo ugdymo programas, pritaikytas vadovaujantis šio Aprašo 10 punktu, mokiniai gali baigti per trumpesnę ar ilgesnę negu nustatytas laiką, gali mokytis su pertraukomis, šias programas baigti atskirais moduliais.

13. Mokinams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių dėl išskirtinių gabumų, ugdymas gali būti:

13.1. ankstinamas, vadovaujantis Vaiko brandumo mokytis pagal priešmokyklinio ir pradinio ugdymo programas įvertinimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 m. spalio 29 d. įsakymu Nr. ISAK-2173 (Žin., 2005, Nr. 131-4747), anksčiau pradėjus dalyvauti priešmokyklinio ir/ar pradinio ugdymo programose;

13.2. spartinamas priešmokykliniame, pradiniame ir pagrindiniame ugdyme teisės aktų nustatyta tvarka.

14. Mokinių mokymosi pasiekimų patikrinimus pagal bendrojo ugdymo programas mokykla vykdo vadovaudamasi mokymosi pasiekimų patikrinimų organizavimo ir vykdymo tvarkų aprašais.

15. Mokiniui, baigusiam bendrojo ugdymo programą, įgijusiam atitinkamą išsilavinimą, mokymosi pasiekimus įteisinantis dokumentas išduodamas vadovaujantis Pažymėjimų ir brandos atestatų išdavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2007 m. vasario 18 d. įsakymu Nr. ISAK-236 (Žin., 2007, Nr. 25-944; 2010, Nr. 30-1404). Mokiniui, neįgijusiam pradinio, pagrindinio ar vidurinio išsilavinimo, išduodamas mokymosi pasiekimų pažymėjimas.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

16. Mokyklos, atsižvelgdamos į mokinio specialiuosius ugdymosi poreikius, užtikrina ugdymąsi pritaikytoje ugdymosi aplinkoje, reikiamos švietimo pagalbos teikimą, aprūpinimą specialiosiomis mokymo priemonėmis ir ugdymui skirtomis techninėmis pagalbos priemonėmis mokykloje.
